

VILÁG- TÖRTÉNET

7. (39.) évfolyam 2017. 2.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET FOLYÓIRATA

- **PÁLFI ZOLTÁN**
ÉSZAK-SZÍRIA ÉS AZ ÓASSZÍR KERESKEDELEM
- **SÁRKÖZY MIKLÓS**
ŠAHRWARĀZ DINASZTIÁJA SZÍRIÁBAN ÉS EGYIPTOMBAN
A 7. SZÁZAD ELEJÉN
- **HORVÁTH MÁTÉ**
SZÍRIA AZ ABBÁSZIDA ÉS A MAMLÚK URALOM KÖZÖTT
- **ZSIDAI ZSUZSANNA**
A SZÍRIAI PARTVIDÉK A KERESZTES HÁBORÚK UTÁN
- **DÉVÉNYI KINGA**
A DZSIHÁD AZ ISZLÁMBAN
- **SZEMLE**
BALOGH ÁDÁM, RUDOLF VERONIKA ÍRÁSAI

VILÁGTÖRTÉNET
A Magyar Tudományos Akadémia
Bölcseztudományi Kutatóközpont
Történettudományi Intézetének folyóirata

Szerkesztők
Skorka Renáta (főszerkesztő)
Bíró László, Bottoni Stefano,
Katona Csaba, Martí Tibor,
(szerkesztők)

Szerkesztőbizottság
Glatz Ferenc (elnök), Borhi László,
Erdődy Gábor, Fischer Ferenc, Fodor Pál, Klaniczay Gábor,
Majoros István, Pók Attila, Poór János

7. (39.) évfolyam 2017. 2.

TARTALOM

Asszíriától Szíriáig. A birodalmak hálójában	165
<i>Tanulmányok</i>	
Pálfi Zoltán: Észak-Szíria és az óasszír kereskedelem	169
Bácskay András: Lamaštu-ráolvasások és -amulettek az ókori Mezopotámiában	193
Tóth Anna Judit: Maiuma – egy szíriai ünnep a késő antikvitásban	215
Sárközy Miklós: Šahrwarāz dinasztiája Szíriában és Egyiptomban a 7. század elején. Egy szászánida tábornok levantei birodalma	235
Horváth Máté: Szíria az abbászida és a mamlúk uralom között	249
Zsidai Zsuzsanna: A szíriai partvidék a keresztes háborúk után. A felekezetek egymás mellett élése a mamlúk és az oszmán korban	267
Dévényi Kinga: A <i>dzsihád</i> az iszlámban. Egyéni vagy közösségi kötelezettség?	297
<i>Szemle</i>	
Társadalmi és gazdasági átalakulások a Balkánon a 18. század végétől a 20. század közepéig. Szerbia, Macedónia, Bosznia (Balogh Ádám)	325
Minden a kapcsolatokon múlik? (Rudolf Veronika)	330

Jelen számunkat Farkas Ildikó és Bíró László szerkesztette

Társadalmi és gazdasági átalakulások a Balkánon a 18. század végétől a 20. század közepéig

Szerbia, Macedónia, Bosznia¹

Mind a mai napig jelennek meg magyar nyelvű monográfiák az Oszmán Birodalom hanyatlásának és felbomlásának folyamatáról, a nagyhatalmak térségben megjelenő érdekeiről és diplomáciai-katonai konfliktusairól, tehát a keleti kérdés egy-egy fejezetéről, ahogy a térségbeli nemzeti mozgalmak és nacionalizmusok történetéről is újabb és újabb kutatási eredmények látnak napvilágot. Mindez azt bizonyítja, hogy történészszemmel is van még létjogosultsága a régió vizsgálatának, mivel leginkább a történeti ismeretek révén kerülhetünk közelebb a mai események és folyamatok megértéséhez. Ráadásul a Balkán olyan „soha nem nyugvó” területnek tűnik, ahol a hagyományos kulturális és vallási sokszínűség talán a legtovább őrződött meg Európában.

A magyar Balkán-kutatás és oszmanológia komoly múltra tekint vissza, az elmúlt bő 150 évben rendszeresen születtek meghatározó szintézisek és leírások a térségről, így a 21. századi, Balkánnal foglalkozó magyar kutatóknak komoly szakmai előzmények folytatóiként kell új eredményeket felmutatni. Szerencsére úgy tűnik, vállalkozókban és eredményekben nincs hiány. Az elmúlt évtizedekben több intézményben létesült Balkánnal foglalkozó kutatócsoport (például az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetében a Délkelet-Európa története témacsoport, a Pécsi Tudományegyetem Földrajzi Intézetében a Kelet-Mediterrán és Balkán Tanulmányok Központja), illetve több egyetemen is folynak balkanisztikai kutatások, ezenkívül létrejöttek a térséggel foglalkozó kutatók fórumai. Ilyen örömteli vállalkozás például a Szegedi Tudományegyetem és a veszprémi Pannon Egyetem által szervezett tudományos konferenciák sorozata, és a *Mediterrán Világ* című veszprémi folyóirat.

Demeter Gábor, az MTA BTK Történettudományi Intézetének munkatársa olyan komoly feladatra vállalkozott, amely példa nélküli a magyar balkanisztikában: a Balkán és az Oszmán Birodalom társadalmi és gazdasági viszonyait a 18. század végétől a 20. század közepéig kívánta bemutatni. A széles tematikát felölelő munka hosszú és rendkívül alapos kutatásokat követően született meg. A szerző kimagasló nyelvismeretére építve – az angol, a német, a francia mellett a bolgár, a szerb, a horvát és a török nyelvű szakirodalmat is feldolgozva –, az összes fontosabb történetírói iskola módszerét ismerve és azokat kritikai megközelítéssel felhasználva összegző-szintetizáló, ugyanakkor komparatív módon dolgozta fel a térség bő 150 évének gazdasági és társadalmi folyamatait. Maga a szerző „kritikai szemléletű összefoglalásnak” titulálta munkáját, amely a balkáni gazdasági-társadalmi fejlődést bemutató kutatások eddigi eredményeit ismerteti és foglalja össze. A megjelent kötetek tanúsága szerint azonban

¹ Demeter Gábor: *A Balkán és az Oszmán Birodalom. Társadalmi és gazdasági átalakulások a 18. század végétől a 20. század közepéig. III. Szerbia, Macedónia, Bosznia.* Bp., MTA BTK TTI, 2016. 518 p.

ennél jóval többet valósított meg, ugyanis elméleti-módszertani kérdéseket is körüljárt, ami nem különösképpen hangsúlyos a magyar történetírásban.

Demeter Gábor – miként maga is megemlítette – a téma komplexitása miatt tudatosan választott interdiszciplináris megközelítést. A kliometrikus módszer felhasználásával az adathalmazok értelmezésére és analizálására tett kísérletet, emellett regionális elemzéseket végzett, valamint az ökológiai, ökonómiai, szociológiai szemléletmódot és fogalmi rendszert is beépítette a művébe. Az egyes korszakok életmódjának alapos bemutatása és a hosszabb gazdasági-társadalmi folyamatok felvázolása révén az Annales-iskola szemléletmódja is érezteti hatását a könyvben. A szerző a társadalmi rétegek életminőségének változása mellett a mindennapi megélhetési stratégiák, az adaptációs kényszerek és módok bemutatására is hangsúlyt helyezett, vagyis azt is vizsgálta, hogy miként próbáltak alkalmazkodni a különböző csoportok a változó gazdasági körülményekhez. A szerző bevallása szerint sem egyszerű olvasmány a mű, tekintve hogy az adatok befogadása és értelmezése komoly figyelmet igényel, bár a komparatív szemlélet megkönnyíti az olvasó számára a megértést.

A trilógia első kötete a Balkán általános fejlődési tendenciáival és Bulgáriával foglalkozik; a második Ruméliával, Anatóliával és a Közel-Kelettel; míg a harmadik, most ismertető kötet Szerbia, Macedónia és Bosznia gazdasági-társadalmi-életmódbeli elemzését és a bolgár fejlődéssel történő összevetését tartalmazza. A harmadik kötet – hasonlóan a két előzőhöz – szemléletmódjából és módszertani megközelítéséből következően a gazdasági mutatók és változók bemutatásán alapul, így nem politikatörténeti összefoglaló, a gazdasági-társadalmi átalakulás folyamatai állnak a középpontban.

A könyv négy nagy fejezetből áll, az első az 1804 és 1914 közötti szerb földkérdés politikai és társadalmi hátterét, valamint gazdasági-társadalmi következményeit mutatja be. Már a szerb felkelés kitörése okainak említésekor kiemelte a szerző a gazdasági és társadalmi érdekeket, hiszen véleménye szerint Miloš idején a nemzeti érdek és a nacionalizmus még nem lehetett befolyásoló tényező, maximum annak középkorra visszanyúló gyökerei játszhattak szerepet (például az elkülönülő vallási identitás megőrzése révén). Hasonlóan vélekedett az 1875-ös bosznia-hercegovinai felkelés kiváltó okaival kapcsolatban is. A felkelés szociális jellegű mozgalomként indult: nemzeti fejlődés hiányában nem lehetett ideológiai háttere, ugyanakkor a hercegovinai paraszt jövedelmének 44%-át fizette be adóként ekkor, ami nagymértékben indokolja a megélhetési nehézségekre és az elszegényedés folyamatára adott spontán reakció hevesységét.

Ezt a történészek többsége is hasonlóan látja, ugyanakkor véleményem szerint nem hagyható figyelmen kívül az éppen ekkortól jelentkező nemzeti motiváció sem, tekintve hogy az 1880-as években Mehmed-beg Kapetanović Ljubušák muszlim értelmiségi már megfogalmazta a helyi lakosság saját (bosnyák) identitását, és fellépett a töröknyelvűség, az arab írás és az oszmán múltban gyökerező tradicionalizmussal szemben (igaz, hogy Kállay Benjáminnak, az Osztrák–Magyar Monarchia közös pénzügyminiszterének, Bosznia kormányzójának ideológiai támogatásával). A bosnyák identitás alapjává a boszniai (tartományi) kötődést és a délszláv anyanyelvet tette, így vallásra való tekintet nélkül minden boszniai embert a bosnyák nemzeti közösség részének tekintett. Programja később a muszlim-oszmán-török azonosság eszméjének felszámolására és a szláv-bogumil eredet és a délszláv közösségi tudat erősítésére irányult. Ily módon a 16–18. századra megerősödő bosnyák tartományi (regionális) identitás nemzeti-etnikai-vallási önazonossággá kezdett el átalakulni.

Ugyanakkor valóban felelőtlenség lenne azt állítani, hogy az 1875–1878-as balkáni megmozdulás nemzeti indíttatású lett volna, hiszen a bosnyák (a macedón, a szerb vagy a bolgár) parasztság még nem nemzeti, hanem csak vallási és társadalmi kategóriákban gon-

dolkodott. Igazat adunk a szerzőnek – mivel meggyőző volt a kijelentés alátámasztását szolgáló, az életkörülmények romlásáról és annak következményeiről tanúskodó megszámlálhatatlan adat és azok komparatív értelmezése –, hogy végső soron a megfelelő adaptációs stratégia megvalósításának hiánya vezethetett a felkeléshez. (Másképp külön kötetet lehetne írni a nemzeti mozgalmak hátterének és a társadalmi-gazdasági folyamatok egymásra hatásának izgalmas kérdéséről.)

Érdekesnek találtuk a szerb céhek 19. századi fejlődése elemzésénél az életmód bemutatását, a jövedelmek és a megélhetési költségek változásának elemzését, valamint a táplálkozási szokások leírását. A szerb állattenyésztés hanyatlása és a mezőgazdasági modernizáció elmaradása az oka annak, hogy a korszakban a szerb társadalom többségét alkotó paraszti réteg életszínvonalában visszaesés következett be, és a már meglévő regionális fejlettségbeli különbségek tovább növekedtek (a gazdasági struktúra területén is meglévő különbségek is erősítették ezt a folyamatot). A századfordulótól a Balkán-háborúig bekövetkező belpolitikai fordulatok – például az 1903-as dinasztiaiváltás – közvetlenül hatottak a gazdaságpolitikára (a Monarchia gazdaságától függetlenedni kívánó új gazdaságpolitika új külkereskedelmi irányokat szabott, ami egyúttal sok ember megélhetését érintette). A politikai célokat követő gazdaságpolitika ráirányítja a figyelmet arra, hogy a hagyományosnak számító politikatörténeti megközelítés nem elégséges az eseménytörténet rekonstruálása során, a gazdasági és társadalmi szempontokat, folyamatokat sem szabad figyelmen kívül hagyni.

Az első fejezet zárásaként kapott helyet a „peremvidék”: Bosznia, Trákia, Macedónia, Montenegró és Albánia. A recenzió írójában felmerült, hogy talán külön fejezetben is lehetett volna tárgyalni a boszniai és a macedóniai fejlődést – már csak a kötet címe miatt is –, meg főleg amiatt, mert a térség szorosabban kapcsolódott ekkor a bolgár és a görög gazdasági-társadalmi folyamatokhoz, mint a szerbhez. (Ezt nem kritikai jellegű észrevételnek szánjuk, az alfejezetek struktúrája és logikai menete így is illeszkedik a kötet metodikájához.) Az egyébként is nagyon összetett macedónkérdés értelmezéséhez újabb kiegészítést kaphatunk a kiváló régióelemzésből, mivel a vallási, nemzeti és nyelvi ellentéteken alapuló konfliktusok – amelyek eleddig sokkal inkább a kutatások középpontjában álltak – újabb perspektívából történő megvilágítása pontosabbá teheti a 19. század végén–20. század elején zajló eseményekről kialakított képet. A szerző szerint ugyanis „a macedóniai nyugtalanság okai tehát legalább annyira keresendők a gazdasági helyzetben, mint a vallási-nyelvi megosztottságban”. A szociális feszültségeket igyekezett a maga javára fordítani a Belső-macedóniai Forradalmi Szervezet (VMRO) is. Azokban az években, amikor a térséget ellenőrizte, részben politikai indíttatásból, szociális érzékenységet mutatott a parasztság iránt. (Hozzáfűzhetjük, hogy az 1903. évi Kruševói Manifesztum forradalmi felhívása is sokkal inkább a társadalmi-szociális, semmint az etnikai vagy nyelvi összetartozást hangsúlyozza a lakosság támogatásának megszerzéséért, és az akkor még nem túl elterjedt területi identitásra próbált apellálni – sikertelenül.)

A kötet második fejezete folytatja a szerb társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatását, az 1878 és 1914 közötti időszak kerül sorra. A statisztikai adatok, gazdasági mutatók példáulan jelzik a gazdasági fejlődés irányait. A közvetlen és közvetett adóterhek változásaiból megállapítható, hogy a szerb állam reformjainak következményeként 1880 és 1910 között a nagyobb jövedelmű városi lakosság adóterhei jelentős mértékben nőttek, az új adókulcsok következtében a polgárság egy főre jutó adóterhe közel azonossá vált a parasztságéval, ily módon az adórendszer igazságosabb lett. A szerző az adókvetés elvei alapján mutatott rá a korszak radikális párti kormányának szociális érzékenységére, újfent összekötve a politikatörténeti és a kliometrikus gazdaságtörténeti elemzést. Többször érdekes

példákkal is szolgált, megemlítette például, hogy a Radikális Párt a 20. század elején úgy próbálta az adóbevételeket növelni, hogy meg kívánta adóztatni a pálinkalepárlókat. A tervezett intézkedés azonban majdnem minden parasztcsaládot érintett volna, így a felháborodás miatt inkább egy jóval kevesebb bevétellel kecsegtető, de kisebb ellenállást kiváltó megoldás mellett döntöttek: a tankönyveket sújtották különadóval.

Az állami bevételek alakulásának bemutatásánál a szerző nem elégedett meg azzal, hogy konstataálja a növekedés tényét, hanem alaposan megvizsgálta, hogy milyen tényezőknek köszönhető ténylegesen az állami jövedelmek emelkedése, s ez kiindulópontul szolgálhatott-e egy modernizációs stratégiához. Az elemzés során megpróbálta felvázolni a nemzeti jövedelem alakulását, ennek során a szerb történészek által korábban kalkulált fejlődési ütemet és GDP-értékeket is kritika alá vette, illetve összevetette a szomszédos – hasonló gazdasági helyzetű – Bulgária adataival. Így újabb tényezők, összehasonlító adatok figyelembevételével megvizsgálta az egyes GDP-becslések realitását. Ennél a pontnál azonban a szerző kicsit elbizonytalanodott, és eljutott a nehézségek megfogalmazásáig is: a statisztikák, fennmaradt egyéb gazdasági adatok gyakorta ellentmondások. Ahogy írta: „Mindezek rámutatnak a korabeli statisztikák korlátaira és a történészek által ezekre épített következtetések ingatlanságára.” Ennek beismerésével talán még hitelesebbé válik az elemzés, mert még a legalaposabb történész kutatóknak is látnia kell, s olvasóival meg kell osztania a vizsgálat során felmerült akadályokat.

A harmadik fejezet a két világháború közötti Jugoszláviával foglalkozik. Demeter Gábor érzékletesen írta le az I. világháború pusztításának mértékét, majd az induló iparosodást. Felhívta ugyanakkor a figyelmet a végbemenő demográfiai folyamatok negatív hatásaira is, így például a népességnövekedés következményeire és a gazdaságok felaprózódására. Külön kiemelte a Vajdaság szerepét a mezőgazdaság szempontjából, hiszen az I. világháború után a délszláv államhoz került terület Szerbia „éléstáraként” a legjobb gabonatermő vidék volt az országban. A gazdasági világválság – részben a népességnövekedés miatt és a kivándorlás alacsony mértéke következtében – csak még jobban felerősítette a meglévő problémákat, és szükségessé tette (volna) a jugoszláv mezőgazdasági szerkezet átalakítását. Ezt azonban nem sikerült megvalósítani, ráadásul a mezőgazdasági lakosság folyamatos túlnépesedése figyelhető meg a korszakban.

A mezőgazdasági mutatókat a paraszti társadalom életkörülményeinek bemutatása követi, kiemelve a szerb parasztság adósságcspadba kerülésének – s így elszegényedésének – fő okait, a regionális különbségekre is kitérve. Szemléletes az életkörülmények ábrázolása: egy korabeli felmérésből kiderült, hogy a parasztok 46%-a nem rendelkezett ágyval, illetve évente 22–32 ezer ember vesztette életét tébécében. A vidék-város kontrasztjára pedig jó mutató az orvosok megoszlása, míg a 11,5 millió vidéki lakosra nyolcszáz orvos jutott, a 3,5 millió városlakóra négyezer!

A szerző figyelmet fordított az államháztartásra is. Nyomon követte az ország eladósodásának folyamatát is, az egyes hitelfelvételeket. Mivel a hitelek visszafizetése nem sikerülhetett az eladósodás miatt, az államcsőd elkerüléséhez külföldi (francia) pénzügyi támogatásra volt szükség. A gazdasági válságból való kilábalás 1935-ben vette kezdetét, az új gazdaságpolitika megindulásával (például jelentős mértékű állami iparfejlesztéssel) az elkövetkező pár év alatt a munkások bérének és életszínvonalának 40%-os emelkedését sikerült megvalósítani, valamint lezajlott a paraszti adósságok rendezése is.

A Jugoszláviával foglalkozó fejezet a városi lakosság szociális, egészségügyi és lakhatási körülményeinek bemutatásával zárul. Itt olvasható a városodás és városiasodás fogalmainak tisztázása, valamint a munkások katasztrofális lakhatási körülményeinek jellemzése is.

Döbbenetes adatnak tűnik, hogy Pištoli malában, Belgrád egyik külvárosi nyomortelepén a házak átlagosan 5–10 négyzetmétereseek voltak, 1,5-2 méteres belmagassággal!

A negyedik fejezet célja – mintegy a korábbi kötetek konklúziójaként – a Balkán gazdasági teljesítményének összevetése más régiók fejlődésével. Ennek során a félsziget szláv államait Görögországgal, Romániával, illetve Európa különböző fejlettségű országaival – például a szintén az európai perifériához tartozó Portugáliával – hasonlította össze a szerző. A fejezet hangsúlyosan szól a sajátos jellemzőkkel rendelkező Görögország 19. század végi és 20. század eleji gazdasági fejlődéséről. A politikai élet meghatározó jellemzői között a politikusdinasztiák kialakulásáról, az állami bürokrácia túlburjánzásáról és a politikai klientúra kiépüléséről olvashatunk (a 19. század végén európai viszonylatban Görögországban volt a legmagasabb a tízezer főre jutó köztisztviselők száma, 214). Mindezeknek a folyamatoknak a messze ható következményei súlyos gazdasági és társadalmi válságokkal jártak a 20. században. A most említett példa is mutatja, hogy a szerző sikerrel törekedett olyan tényezők és folyamatok bemutatására, amelyek meghatározták a Balkán-félsziget 18–20. századi politikátörténeti, gazdaságtörténeti és részben mentalitástörténeti változásait, és végső soron kihatással vannak a jelenre is.

Zárásként, személyes véleményként azt fogalmaznánk meg, hogy a recenzens akkor kerülne igazán nehéz helyzetbe, amikor a kötet esetleges hiányosságait kellene taglalnia. A háromkötetes vállalkozás ugyanis előzmény nélküli a Balkánnal foglalkozó magyar történetírás területén, vitathatatlanul alpmunkának számít a térség kutatói számára, bármelyik térségbeli ország történéseivel is kívánjanak foglalkozni. Mind módszertanában, mind a feldolgozott adatok összevetésében új eredményeket közvetít és tesz hozzáférhetővé a kutatók számára, ami véleményünk szerint a munka egyik legnagyobb hozadéka. Ráadásul ezt a korábbi történetírók eredményeinek revizionista szempontú feldolgozásával teszi, aktualizálva a korábbi kutatások eredményeit. A rengeteg táblázat és adatsor pedig akár külön adattárként is használható, így a 18–20. századi Oszmán Birodalommal és a balkáni nemzetek társadalom- és gazdaságtörténetével foglalkozó társadalomtudósoknak segédkönyvként is hasznos lehet. Nyelvezete és strukturális felépítése, periodizációja tudományos, alaposan átgondolt, érezhető, hogy Demeter Gábor régóta multidiszciplináris megközelítéssel kutatja a térséget. A recenzió írója talán azt a kritikai jellegű (de a mű értékéből le nem vonó) megjegyzést teheti, hogy a III. kötet végéről hiányol egy olyan befejezést/összegzést, amely a szerző számára adódó általános következtetéseket tartalmazná, és lezárná ezt a nagy ívű, időben és térben is óriási anyagot tartalmazó, alapkutatáson nyugvó elemzést. (Ahogy a II. kötet végén is megtette a szerző egy gazdaságtörténeti kitekintéssel.) Talán néhány részletesebb térkép, amelyeken a kisebb települések hálózata is kirajzolódik, elősegítette volna az egyes régiók és egy-egy város vonzaskörzetének jobb megismerését a szerzőnél hiányosabb földrajzi-topográfiai ismeretekkel rendelkező olvasók számára is. Ezen észrevételek elenére is komoly tudományos eredménynek tartjuk a könyvet.

A kötet remélhetőleg nem marad észrevétlen szakmai körökben, megkapja a megérdemelt tudományos elismerést, és további diskurzusokat indít el a félsziget kutatói között. Véleményünk szerint a mű felkeltheti a Balkán iránt érdeklődő olvasóközönség figyelmét. Demeter Gábor messzemenő elismerést érdemel kitartásáért és szintetizálóképességéért.

*Balogh Ádám**

* A szerző a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézetének oktatója.

CONTENTS

From Assyria to Syria: In Network of Empires	165
<i>Studies</i>	
Zoltán Pálfi: Northern Syria and the Old Assyrian Trade	169
András Bácskay: Incantations and Amulets against Lamaštu in Ancient Mesopotamia	193
Anna Judit Tóth: Maiuma – a Syriac festival in the Late Antiquity	215
Miklós Sárközy: The Šahrwarāz Dynasty of Syria and Egypt in the Early 7 th Century	235
Máté Horváth: Syria between Abbasid and Mamluk Rule	249
Zsuzsanna Zsidai: The Syrian Coastal Region after the Crusades	267
Kinga Dévényi: Jihad in Islam: An Obligation for the Individual or for the Community?	297
<i>Book Reviews</i>	
Social and Economic Transformations from the End of the 18 th Century to the Mid-20 th Century: Serbia, Macedonia, Bosnia (Ádám Balogh)	325
The Holy Roman Empire as a Network of Princes (Veronika Rudolf)	330

Ára: 600 Ft
Előfizetőknek: 500 Ft

TERJESZTI A MAGYAR POSTA

Előfizethető személyesen a postahelyeken és a kézbesítőknél,
vagy a Központi Hírlap Iroda zöldszámán: 06-80/444-444,
e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 1-303-3440,
vagy levélben a Magyar Posta Zrt. Központi Hírlap Iroda,
Budapest 1008 címen.

Számonként megvásárolható az MTA Bölcsészettudományi
Kutatóközpont Történettudományi Intézetében
(1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., telefon: 224-6700/4624,
4626 mellék), illetve a Penna Bölcsész Könyvesboltban
(1053 Budapest, Magyar utca 40., telefon: 06 30/203-1769).

A Világtörténet 2017-es évfolyamának megjelentetését
a Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzeti Kulturális Alap támogatja

nka
Nemzeti Kulturális Alap